

TOELICHTING

HOOFDSTUK 1 ALGEMEEN

Bijzondere bijstand betreft aanvullende inkomensondersteuning op grond van de Participatiewet. Het gaat om bijzondere omstandigheden, die in het individuele geval, leiden tot noodzakelijke kosten van het bestaan en waar iemand niet zelf in kan voorzien.

Artikel 1

h. Incidenteel voorkomende algemene kosten kunnen gezien hun aard niet als bijzondere bijstand worden aangemerkt. Voorbeelden daarvan zijn (niet limitatief): kosten die samenhangen met het aanschaffen van legitimatiebewijzen, rijbewijzen, uittreksels, VOG's, vreemdelingendocumenten, vaderschapstesten en de kosten van naturalisatie. Deze kosten zijn niet bijzonder noodzakelijk maar algemeen noodzakelijk en bovendien vaak voorzienbaar. Deze kosten horen uit het inkomen of de uitkering betaald te worden.

Ten aanzien van vreemdelingendocumenten en naturalisatie zijn nog van belang dat de tarieven door de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie zodanig worden vastgesteld, dat ze kostendekkend zijn. Van vreemdelingen mag een (financiële) inspanning worden verwacht. Het is niet de bedoeling dat het landelijk beleid doorkruist wordt door het bijzondere bijstandsbeleid.

i. Niet noodzakelijke kosten komen niet voor bijstandsverlening in aanmerking. Voorbeelden van deze kosten zijn (niet limitatief): boetes, alimentatieverplichtingen, geleden of toegebrachte schade, vrijwillige premiebetaling in het kader van een publiekrechtelijke verzekering, medische handelingen en verrichtingen die horen tot de ontwikkelingsgeneeskunde zoals bedoeld in de Wet op bijzondere medische verrichtingen, medische behandelingen/verrichtingen die buiten Nederland plaatsvinden.

HOOFDSTUK 2 RECHT OP BIJZONDERE BIJSTAND

Artikel 2

Het recht op bijzondere bijstand wordt individueel bepaald. De wet en de beleidsregels bieden daarvoor ruimte. Het college houdt rekening met individuele omstandigheden van de aanvrager. Er is dus sprake van maatwerk bij het verstrekken van bijzondere bijstand.

Artikel 3

De voorwaarden voor algemene bijstand gelden in principe ook voor bijzondere bijstand. Het college wijst in de beleidsregels expliciet op artikel 13 van de wet waarin wordt gesteld dat geen bijzondere bijstand voor schulden wordt verstrekt.

Een voorliggende voorziening is elke voorziening waarop een belanghebbende aanspraak kan maken of een beroep kan doen ter verwerving van middelen of ter bekostiging van specifieke uitgaven (artikel 15 van de wet). Niet vereist is dat het een voorziening om niet is. Ook een lening kan een voorliggende voorziening zijn. Bij voorliggende voorzieningen gaat het om regelingen die bedoeld zijn om (deels) in bepaalde kosten te voorzien. Belanghebbende kan er rechten aan ontlenen of ontvangt die zonder aanvraag op grond van een wettelijke regeling. Het college dient bij iedere aanvraag te beoordelen of sprake is van een voorliggende voorziening. Onder voorliggende voorziening wordt in ieder geval verstaan:

- a. de Zorgverzekeringswet (Zvw), de Wet Langdurige zorg (Wlz), en daarop gebaseerde regelingen;
- a. individuele en algemene voorzieningen in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo);
- b. een lening bij een commerciële bank of Gemeentelijke Kredietbank (GKB);
- c. een uitvaart-, levens- of ongevalverzekering;
- d. een overlijdensuitkering krachtens een sociale zekerheidswet;

Het recht op bijstand strekt zich evenmin uit tot kosten die in de voorliggende voorzieningen als niet noodzakelijk worden aangemerkt. Als bepaalde vergoedingen of verstrekkingen, vaak door de wetgever, uit een voorliggende voorziening gehaald worden, is het niet de bedoeling dat de bijzondere bijstand dat overneemt. Hiervan is o.a. sprake bij medische kosten. Het college kan in bijzondere gevallen afwijken van deze regel of wanneer er voor de kosten specifiek beleid is vastgesteld.

Artikel 4

De beoordeling van het recht op bijzondere bijstand betreft een gebonden bevoegdheid. Het college dient de aangegeven stappen in de aangegeven volgorde na te gaan. Als er sprake is van kosten die men had kunnen vermijden dan wordt geen bijstand verstrekt. Bijvoorbeeld als men bij medische kosten zorg afneemt van een niet gecontracteerde zorgaanbieder.

Artikel 5

In principe wordt bijstand om niet verstrekt. Dit houdt in dat er geen verplichting tot terugbetaling is. In een aantal situaties kan bijstand in de vorm van een lening of borgtocht worden verstrekt op grond van artikel 48 van de wet. Hiervan is sprake als:

- redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de belanghebbende op korte termijn over voldoende middelen zal beschikken om over de betreffende periode in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien;
- de noodzaak tot bijstandsverlening het gevolg is van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan;
- de aanvraag een door de belanghebbende te betalen waarborgsom betreft.

Wanneer vergunninghouders vanuit de centrale opvang asielzoekers (COA) regulier worden gehuisvest in de gemeente krijgen zij een woning toegewezen. Voor de kosten van de eerste noodzakelijke woninginrichting wordt leenbijstand verstrekt op basis van een leenovereenkomst met de gemeente.

Artikel 6

Naast de verplichtingen die in elk geval aan de bijstand verbonden zijn, of door het college verbonden worden, kan vanaf de dag waarop een belanghebbende zich heeft gemeld voor een aanvraag, verplichtingen worden opgelegd die verband houden met aard en doel van een bepaalde vorm van bijstand. Op grond van artikel 55 van de wet verbindt de gemeente in ieder geval de verplichting om de bijstand te besteden aan het doel waarvoor het wordt verstrekt (bestedingsverplichting) én de verplichting om bewijs te overleggen van de kosten (aantoningsplicht). Verplichtingen worden altijd schriftelijk kenbaar gemaakt in het besluit. Indien verplichtingen, verbonden aan de bijstand, geschonden worden kan het college de bijstand terugvorderen.

HOOFDSTUK 3 INDIENEN VAN EEN AANVRAAG

Artikel 7

Bijzondere bijstand kan in principe niet met terugwerkende kracht worden verstrekt. Op het moment dat kosten zich voordoen dient een aanvraag te worden ingediend. Het college kan afwegen om, in afwijking van de wet, meer rekening te houden met belanghebbenden en hiervoor regels vast te stellen.

Onder aanmerkelijke kosten wordt verstaan: incidentele en periodieke bedragen hoger dan € 120. Aanmerkelijke kosten die door een bewindvoerder, curator, mentor of in verband met rechtsbijstandverlening worden ingediend, geldt een terugwerkende kracht van drie maanden. Het behoort tot hun taak om tijdig bijzondere bijstand aan te vragen bij de gemeente.

Met het hanteren van een administratieve drempel voorkomt het college dat voor kleinere bedragen dan € 50 een aanvraag wordt ingediend. Het college biedt wel de mogelijkheid om voor de som van de noodzakelijke kosten aan het einde van een kalenderjaar een aanvraag in te dienen.

Artikel 8

Dit artikel spreekt voor zich.

HOOFDSTUK 4 INKOMEN EN VERMOGEN

Artikel 9

Om voor bijzondere bijstand in aanmerking te komen is het geen vereiste dat een belanghebbende algemene bijstand ontvangt op grond van de wet. Ook degene die uit een andere bron een laag inkomen heeft, dat naar het oordeel van het college onvoldoende is om de kosten uit te voldoen, kan een beroep op bijzondere bijstand doen. Het college heeft de bevoegdheid om eigen beleid vast te stellen voor het bepalen van de hoogte van de bijzondere bijstand. Dit doet zij aan de hand van inkomensbepalingen, vermogensbepalingen en draagkrachtregels (hoofdstuk 5 van deze beleidsregels). Een individuele inkomenstoelag en/of individuele studietoelag wordt niet meegenomen als inkomenscomponent in de berekening van de draagkracht. Sinds 1 januari 2015 is de kostendelersnorm van kracht. Bij alle aanvragen voor bijzondere bijstand wordt afgestemd op de geldende bijstandsnorm en vervolgens wordt rekening gehouden met de kostendelersnorm.

Indien via de gemeentelijke schuldhelpverlening een minnelijke schuldregeling wordt gevolgd, stelt het college het inkomen vast op gelijke wijze als gangbaar is bij een WSNP traject. Hierdoor kan het college beter maatwerk toepassen en is de werkwijze gelijk indien men onverhoopt moet worden toegelaten tot de WSNP.

Artikel 10

Dit artikel spreekt voor zich.

HOOFDSTUK 5 DRAAGKRACHT EN HOOGTE VAN DE BIJSTAND

Artikel 11

De zogeheten draagkrachtregels bepalen welk deel van het inkomen en van het vermogen in aanmerking wordt genomen in de berekening tot het vaststellen van de draagkracht en op welke wijze de draagkracht wordt toegepast voor het bepalen van de hoogte van de bijzondere bijstand. Draagkracht is dat deel van het inkomen en vermogen dat men zelf dient aan te wenden om de bijzondere kosten uit te voldoen.

Draagkracht berekenen

Bij een draagkrachtberekening wordt altijd uitgegaan van inkomen inclusief vakantiegeld. Bewijsstukken zijn nodig om de hoogte van de bijzondere bijstand te kunnen bepalen.

De berekening van de bijzondere bijstand verloopt volgens onderstaande stappen:

1. Bepaling van de hoogte van de voor bijzondere bijstandsverlening in aanmerking komende kosten aan de hand van nota's en dergelijke;
2. Bepaling van de draagkrachtperiode;
3. Bepaling van de ruimte in het inkomen in de betreffende draagkrachtperiode;
4. Bepaling van de ruimte in het vermogen in de betreffende draagkrachtperiode;
5. Bepaling van de draagkracht in euro's door het draagkrachtpercentage(s) toe te passen op de uitkomst van stappen 3 en 4;
6. Hoogte bijzondere bijstand is: stap 1 minus stap 5.

Artikel 12, 13, 14

Deze artikelen spreken voor zich.

Artikel 15

Bij het bepalen van de hoogte van de bijzondere bijstand wordt nooit meer bijstand verstrekt dan het bedrag conform de actuele richtlijnen van het Nibud (Prijzengids).